

Pismo, s katerim je Rusija odbila od Turčije predloženo premirje na 6 mesecev.

V zgodovini Turških homatij velevažno je pismo od 14. dne t. m., s katerim je Ruska vlada zavrgla lesičje nakane Turške za prestanek vojske skozi celih 6 mesecev, podtaknjene jej od vlade Angleške in morebiti še katere — druge. To pismo glasi se tako-le:

„Premirje na 6 mesecev ne držimo mi niti za potrebno niti ugodno, da bi se sklenil stanovitni mir, katerega mi želimo. Mi nismo v stanu, siliti Srbijo in Črnogoro, da bi privolili tako dolgi zavleki svojega negotovega in težavnega položaja. Vrh tega smo si v svesti, da že zdaj nestrpljiva finančna in trgovska situacija Evrope bi po taki odlogi še več trpela. Mi moramo ostati pri tem, da se sklene premirje za 4 do 6 tednov, kakor ga je Angleška vlada izprva nasvetovala, s pridržkom, da se še podaljša potem, ko bi se po tečaji obravnav pokazalo, da je kako podaljšanje še potrebno.“

To so jasne in možate besede Ruske vlade, ki kaže, da skozi in skozi pozná zvižaje Turške.

Velevažno o tem pismu Ruske vlade pa je to, da je bilo razglašeno v uradnem časniku Nemškega cesarstva, v Berolinskem „Reichsanzeiger-u“. To je očitna demonstracija Nemške vlade proti Angleški in najkrajši odgovor vsem tistim, ki mislijo, da Rusija o Turških homatijah ne postopa složno z Nemško vlado.

Ob enem pa je ta nota luč, ki svetu kaže, da Rusiji ni šala to, da se Slovani kristijani rešijo Turškega barbarstva vkljub vsem oviram nemčurskim in magjaronskim.

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

VI.

Sodba večne pravice.

(Dalje.)

Sin je po tem, kar je slišal, skoro ob pamet. Je li to mogoče! Dobro mu je bilo znano vse, kar je oče počel, bil je prepričan, da je Komarju vse plačal, ker sta skupno štela denar, predno se je oče k odvetniku podal. Vrnivši se je izrazil svoje veselje nad tem, da je vse poravnano. Je li mogoče, da Komar hoče dvakrat plačan biti? Je li mogoče, da odvetnik, ki je zraven stal, ko je oče naštel Komarju denar, in ki je potem pobotnico spisal, zdaj podpira to neverjetno krivico in noče o vsem nič vedeti? Gotova laž je, da bi bil oče po dogovoru denar nazaj vzel, kajti kam bi bil prišel ta veliki znesek! Oče ga ni nazaj prinesel, tega je sin tako gotov, kakor da bo enkrat umrl. Oče se ni nikdar lagal.

Domú pridši se podá naravnost h Komarju.

„A“, ga nagovori ta prijazno, „ste prišli plačat! Sedite, prosim!“

„Nikakor“, odgovori sin, „marveč prišel sem prašat, po kaki pravici hočete dvakrat plačani biti?“

„Dvakrat?“ odgovori Komar z dobro hlinjenim čudenjem. „Kako dvakrat? Kdo mi je enkrat že plačal?“

„Moj ranjki oče!“

„Ni res! Rekel vam je morda, da je plačal, a plačal ni, to vé odvetnik.“

„Pri tem sem ravno bil.“

„Tedaj ste vse zvedeli, ni mi treba dalje besedovati z vami. Plačajte, ali pa bom po gospóski iztirjal denar, ker me dalje čakati na nj ni volja. Sicer pa je vsa reč že v rokah advokata, s tem imate opraviti, z mano nič. On ima popolno pooblaščenje od mene.“

Obrne se in gre v drugo sobo. Nesrečni dedič spozna, da je prišel v pest dvema goljufoma.

Konec vsega je bil ta, da je po Komarjevega odvetnika priganjanji prišlo posestvo na boben; Komar in sodnijski stroški so požrli vse, tako, da dedičem ni nič ostalo, ko nekaj gotovega denarja, s katerim se pa ni dalo niti živeti, niti začeti kupčije. Zato so zapustili kraj, kjer se jim je taka krivica zgodila, in svet jih je pozabil.

Lahko si misli vsak, kaka srditost do goljufivega odvetnika in Komarja je zlezla sinu R. J. v srce. Obupal je nad vso pravico in vedno gojil le misel, kako bi se maščeval nad Komarjem in odvetnikom, zlasti nad prvim, kajti drugi je bil le podkupljen, je toraj svojo poštenost prodal le za par tisučakov, vse drugo je Komar pograbil. Enkrat ga je bila že trdna volja seči Komarju po življenji. A ta sklep je zopet ovrгла misel na otroka, katerima bi naklonil le sramoto. Ženo je bil pokopal nekaj dni potem, ko mu je bilo prodano vse, sestra pa ste se bili pomohili. Tedaj sta mu ostala le otroka Oskar in Olga, katera je ljubil čez vse in jima posvetil svoje življenje. Sam je bil delaven noč in dan, živel varčno in pritrgoval si vse, da je le njima mogel dajati dobro odgojo. To očetovo skrb sta otroka povračale s tem, da sta se pridno učila in vrlo napredovala na duhu in na telesu.

Tako je bil Oskar spolnil 18 let in dovršil svoje študije na tehniki, kamor ga je bil oče dal, ker je imel posebno nagnenje k tej stroki. Olga je bila dopolnila 20. leto. Krasno dekle, veselje videti jo! Čvrste, polne, pa vendar le nježne postave, izobrazena v vseh za žensko takrat mogočih vedah, posebno v glasbi — je bila že marsikom zmotila glavo, a njeno srce je pri vsem tem ostalo hladno, razen očeta in brata ni imel nihče prostora v njem. Morda bi se ne bilo vnelo še tako naglo, al brat Oskar je imel prijatelja, sošolca, nekaj starejšega ko on; ta je enkrat se nekaj dni mudil pri njem, ker sta skupno izdelovale nek načrt. Pri tej priliki se je Olga seznanila z njim in ko je odšel, bila je zamišljena in molčeča. Oskar je na prijatelji zapazil enake prikazni, ki tudi bistroumnemu očetu niso skrite ostale. Al kaj! Mladeneč, sicer vrlo izučen tehnikar, nima nobenega premoženja, utegnejo preteči še leta in leta, predno bo dobil tako službo, da bi mogel misliti na ženitev, Olga pa, da si popolnem izobrazena, tudi nima od očeta nič pričakovati. (Dal. prih.)

Naši dopisi.

Iz Istre 21. okt. *) — Pri nas so se izbrali volilci za izbor poslancev v zemaljski sabor. Med volilci so tudi sem ter tje kaki duhovni gospodje; pa kaj, ko bo volitev 29. dne t. m., tedaj v nedeljo. Kaj to pomeni, Vam ni treba tolmačiti. — Nate drage „Novice“ dalje interesanten komad današnje Turške „kulture“! V Gologorici imajo šolo in novošegnega mladega učitelja. Letos je bila ondi meseca julija birma; pred birmo so se otroci spovedali, in bolj odraščeni tudi obhajali. A kaj je rekel oni pobalinski učitelj jedne devojčici, katera je pobožno k Božjej mizi pristopila? „Ši mogla raje oslovski balog (figo) pozobati!“ — Za Božjo voljo, kam pridemo s takimi bogokletneži! —

*) Lepa hvala!

Letina je bila tukaj slaba v vsakem obziru. Vina je malo; cena mlademu je različna po 7, 8 do 10 gold. čeber; staro pa se je večidel avgusta in septembra meseča zbersilo. Istran vsako leto vino dela, a še ga ne zna narediti, da bi stanovitno bilo. Zdravstvujte!

V Gorici 22. okt. — V ponedeljek 16. dne t. m. je imela „Sloga“ občni zbor, katerega so se smeli udeležiti tudi neudje. Prišlo je lepo število slovenskih mož skup — kakih 100 ali še več. Zastopana je bila najbolj okolica Goriška; Kras tudi po nekaterih možéh, Tominski okraj pa nič. Največ si je prizadel društveni odbor, da je dobro podprl kandidato okolico Goriških namenjenec; o teh se je obširno govorilo — krajše je bilo priporočanje kandidatov Tominskih in Sežanskih, pa trgovskih in veliko-posestniških. So pa zatrdno za kandidate postavljeni ti-le možje: Za volitni okraj Goriški dr. Tonkli in kmet. šole prof. g. Povše; za Tomin stari poslanec višje deželne sodnije svetovavec g. Ant. Gorjup in (tudi stari poslanec) g. Izidor Pagliaruzzi; za Sežano dva nova: posestnik Mahorčič (iz Matuna na gorenjem Krasu) in vrednik „Soče“ g. Dolenec Viktor, častni občinar Koprivski (na gor. Krasu). Za trge in obrtnijske kraje je postavljen advokat dr. Jakopič (bivši poslanec); za veliko posestvo je odločen g. zdravnik dr. Rojic. Druga 2 kandidata za veliko posestvo ima določiti v to pooblaščen odbor. Nasvetovani so bili v občnem zboru gg. dr. Abram (že več let poslanec), Faganel (poslanec od 1870. leta) in g. veliki posestnik Ignacij Kovačič (pri sv. Luciji na Mostu). Akoravno je „Sloga“ za „izdajavca“ razglasila vsacega, ki bi hotel brez nje, sam za-se kandidovati (po kateri pravici je to storila — ne vem), bodo vendar menda nekateri drugi gospodje kandidovali, in sicer tu v Gorici nek okrožno-sodnijski svetovavec g. P. in posestnik R. v R. Tudi na Tomin-skem si bo znabiti hotel kedó venec „izdajavstva“ zaslužiti. — Slišal sem praviti, da so med možmi, katerih imena so se v ponedeljek v „Slogi“ preresetovala — tudi taki, ki ne bi hoteli po nikakem iz njenih rok poslanstva prevzeti. — Najbolj radoveden sem, kako bo na Krasu. — Kar bi imel še o zboru preteklega ponedeljka reči, porečem znabiti po volitvah.

Iz Vipave 22. okt. — V našem trgu imamo zdaj zraven „narodne čitalnice“ tudi še „bralno društvo“. Botri novemu društvu, katero nosi slovenski naslov, toda s „schwarz, roth, gold“-barvami pisan, so sami „korifeji“ — ne smijajte se! — našega trga. Prvi se zove Wenzais, c. kr. Vipavski davkarski kontrolor, kateri si je vso svojo visoko modrost na vseučilišču v Postojni pridobil. Drugi: Karol reichsgrof Lanthieri. Tretji: V. Spazzapan, kateri ekapenzarne groše ranjcega svojega očeta molze, — družega titelna do sedaj nima. Že botri in barve napisa kažejo, pri čem da smo; še bolje pa namen novega društva osvitluje izjava gospoda c. kr. davkarskega kontrolorja Wenzaisa, kateri je pri priliki, na vprašanje: zakaj da se je slovenski napis napravil? kaj modro tako le odgovoril: „zato da bomo s tem nekatere k vstopu privabili.“ In glejte, kratkovidnosti je dosti na svetu. Znani narodnjak — vsaj do zdaj je bil — Andrej Ditrih, vulgo „Pekc“ vsedel se jim je že na limanice.

Iz Hotiča 21. okt. (Svarilo.) Zavaroval sem se pri Greshamu za 9 let sam nase, in v ta namen sem vsega potrosil 1033 gold. 30 kr. Po preteku 9 let se mi je pa izplačalo 1011 gold. 25 kr. Zgubil sem toraj vse obresti in 22 gold. kapitala, toraj rečem vsem: Pazite, predno se zavarovate. St. Š.

Iz Kranja 18. okt. (Prodaja goved), ki jih je sl. družba kmetijska iz letošnje državne subvencije nakupila, bila je danes tukaj, in radostni povemo, da se

more vdeležba živinorejcev iz različnih krajev tudi pri tej dražbi živahna imenovati, če pomislimo, da so kmetovalci letos le malo krme nakosili in da sploh novcev manjka. Gosp. Franc Šolmayr, kateremu je družba kmetijska naročila nakup rdeče subvencijske živine, je pripeljal lepa živinčeta, namreč 33 repov izvirnega Pincgavskega in pa Belanskega plemena, od katerih je nakupil jih 11 na Kranjskem (4 mlade breje krave, 6 telic in 1 junca), v gornjem Koroškem pa 4 mlade breje krave (od katerih je ena že ta dan tukaj lepega junčka porodila), 6 brejih telic in pa 12 juncev za plemo že ugodnih, ki so večidel bili izvirnega Pincgavskega plemena. — Koliko se je na Gorenskem zboljšala reja goveje živine poslednjih 7 let, kar se po državni podpori vvažva plemenita goveja živina na Kranjsko, to pač prav očitno vidi, kdor se po železnici iz Gorenskega pelje v Kranj in vidi na paši lepo živino ali zboljšano po vnanji Pincgavski in Belanski ali pa čista ta plemena. Le naprej tako, in naša govedoreja imela bode kmalu ves drug obraz memo poprejšnjih časov!

Iz Kranja. (Čitalnica naša) napravi „besedo“ 28. dne t. m. zvečer.

Iz Škofje Loke 24. okt. — Sinoči je po dolgem bolehanji umrl tukajšnji c. k. okrajni sodnik gosp. Jurij Levičnik v 64. letu svoje starosti. Naj v miru počiva!

Iz Ljubljane. (Odbor družbe kmetijske) je v svoji seji 22. dne t. m. sklenil, da letošnji občni zbor družbe kmetijske bo 22. dne novembra. Ta sklep se brž razglasí podružnicam s prošnjo, da odboru kmalu naznanijo nasvete in predloge, ki naj bi se obravnavali v zboru, in če kak ud družbe kmetijske želi v zboru kakošen pridelek ali kakošno kmetijsko orodje na ogled postaviti; za razstavo namenjena stvar se more tudi kar naravnost odboru v Ljubljano poslati. — Na poziv ministerstva za kmetijstvo so se oglasili trije možje, ki bi pripravljeni bili prediva na Francosko prodati; odbor je sklenil, naznaniti jih c. kr. general-konzulatu v Pariz. — Dobrodejni družbi sv. Vincencija, ki je prosila krompirja ali kakega družega živeža za revne šolarje, katerim opoldne v hiralnici hrano daje, je odbor iz družbenega pridelka na Poljanah podaril 5 centov krompirja.

— Deželni odbor je v seji 21. oktobra izvolil državnega poslanca Viljema Pfeiferja in pa odvetnika dr. Karola Koceli-a v Krškem v okrajni šolski svet za Krški politični okraj za prihodnjo šestletno dobo.

— (Gemeinderath) je imel 17. dne t. m. prav kratko sejo. V proračunu za pisarniške potrebščine „krajnega šolskega sveta“ so nemški gospodje stavili 100 gold. stroškov; odbornik Regali je nasvetoval zmanjšati jih na 20 gld. Pri glasovanju padel je predlog Regalijev. Na to sta Regali in Jurčič zapustila zbornico, in zbor ni bil več sklepčen, ker v seji ostalo je le 12 nemških odbornikov in 2 narodna. Seje je tedaj kmalu bilo konec. — Narodnjaki so se naučili te taktike od nemških mož, ki pod županstvom Costovim niso hoteli priti v mestni zbor, pod ministerstvom Hohenwartovim pa ne v deželni zbor. „Böse Beispiele verderben gute Sitten.“

— (Starosti Kranjske duhovščine) prečast. gospodu Alešu Jerali, župniku Horjulskemu, ki je 1. dne t. m. obhajal 60letnico duhovnega svojega pastirovanja, je 15. dne t. m. po dokončani službi Božji c. k. okr. glavar Fladung vpričo velike množice ljudstva slovesno pripel na prsi zlati zaslužni križ s krono, ki ga mu je presvitli cesar podelil za mnogovrstne njegove zasluge v vinogradu Gospodovem.

— (Cveteče in jako dobro dišeče vijolice) smo pretekli teden našli tukaj na nekem vrtu pod gradom.

Hrčke so nenavadno mile jeseni, ki je trajala od 2. do 20. dne t. m.

— (*Razjasnilo mesarjem o plačevanju daca za mlada goveda.*) Vredništvo je z ozirom na „vprašanje več Ljubljanskih mesarjev“ in na odgovor njegov v zadnjem listu „Novic“ prejelo od zakúpnistva užitnega daca sledeči popravek:

„Razlaganje po mlečnih ali stanovitnih zobéh, kako dolgo je živinče tele (telica), kedaj pa postane vol ali krava utegne v znanstvenem oziru resnično biti, al po „tarifi o vžitnini za Ljubljansko mesto“, izdani od c. kr. finančnega vodstva v Ljubljani od 22. oktobra 1875. leta ni takó. Po tej tarifi, katero sl. vredništvu na ogled priložimo, se ima od teleta čez eno leto starega toliko plačati kakor od vola, bika ali krave, namreč za vžitnino s prikladami skupaj 7 gold. 77 kr., in le od telét, do enega leta starih, 1 gold. 47 kr. To je postavna tarifa. Naj tedaj blagovoli sl. vredništvo to stvar v prihodnjem listu razjasniti, da se vsaka pomota in kriva misel odstrani, ki bi utegnila mesarjem sitnosti delati in jim celó kazen nakloniti.“

Vredništvo se ni moglo braniti, tega pojasnila vzeti v svoj list, ker se je prepričalo iz priložene tarife c. k. finančnega vodstva, da je v vsem resnično in da dacar ima postavno pravico, od teleta, ki je čez eno leto staro, zahtevati dac tak, kakor od vola in krave. Al ne moremo si kaj, da ne bi izrekli, da tarifa c. k. finančnega vodstva, ki govori „do enega leta“ in „čez eno leto“, sloni na tako omahljivi podlagi in odpira prepirom tako široka vrata, da je nujna potreba, da c. k. finančno vodstvo išče temeljite podlage, kedar bo delalo novo tarifo, in lahko mu bo najti tako podlago, ki odstrani vse prepire. Namesti, da govori od starosti do enega leta in čez eno leto, ki je še učenjaki vselej določiti niso v stanu, naj se tarifa za teleta kakor od jagnjet in prascev odloči po teži njihovi. Vaga bo dala najbolj pravično tarifo.

— (*Zadnji list „Novic“ je bil zasežen*) zarad članka „Avstrija in jugoslovanski boj“ in pa zarad „pobirkov iz časnikov“, v katerih „Novice“ na interpelacijo „Tagblattovo“ odgovarjajo „Turškemu“ listu. Mirno pričakujemo razsodbe o obéh člankih od prihodnjih zgodeb svetá.

Oglasi učencev, ki hočejo

prijeti v podkovsko in živinozdravsko šolo, sprejemajo se s pogoji, ki so bili v 41. listu „Novic“ naznanjeni, do 5. dne prihodnjega meseca. Šolsko vodstvo.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Državni zbor se je začel. Koj v 1. seji so mu ministri predložili več načrtov unih postav. Finančni minister mu je pa kar 6 novih davkovskih predlog izročil (o zemljiškem, hišnem, pridobitnem, dohodkinem, glavnem (personalnem) davku, o davku delniških družeb). Davkov tedaj vsake sorte, starih predrugačenih in drugih novih! — Proračun državni kaže konec leta zopet veliko primanjkuje. — Turško vprašanje pa je prišlo tudi koj v 1. in 2. zborovanji na dnevni red. Poslanci dr. Fanderlik, dr. Klaić, dr. Vošnjak, grof Barbo, dr. Pražak, Weber, Pfeifer, Nabergoj, dr. Vitezić, dr. Meznik, dr. Srom, Wurm, Ganzwohl, dr. Kusy in dr. Mildschuh so brž že v 1. seji stavili interpelacijo do ministra-predsednika: ali ga je volja, zbornici poslancev razodeti, kaj da je vlada storila ali kaj storiti namerava, da se na Turškem slovanskim kristijanom stvára tak politični položaj, da bodo oni zadovoljni in ki se sklada s koristjo Av-

strije in iskrenimi željami Slovanov Avstrijskih? — V 2. seji pa je po viharjih klubnih sejah 115 poslancev liberalcev vsake sorte stavilo tudi vprašanje do vlade, skovano v duhu Magjarskem, Turkom prijaznem. Velik prepir in razgovor je bil v klubu levice in napredne stranke, predno so skovali svojo interpelacijo, katere pa mnogo teh strančarjev podpisati ni hotelo. Tako zmešani so, da sami ne vedó, kaj naj bi rekli in kaj naj bi zahtevali od vlade.

Sploh se svet meša, kakor še nikoli ne, in zato tudi ni čuda, da na burzah pada vrednost obligacij kot snopje in cena zlatu više gre. Edina Rusija se ni dala motiti po nakanah Turkov in njihovih zagovornikov. Polagoma in prevdarno je postopala do cilja svojega, ki ni nič drugega nego mučenike rešiti jarma Turškega. General Ignatiev je zopet v Carigradu in je Turčiji prinesel „zadnjo besedo“ (ultimatum) Ruske vlade, ki zahteva troje: premirje na 6 tednov, samostojnost Bulgarije, Bosne in Hercegovine in pa poročstvo Evrope, da te dežele v resnici postanejo samostojne. General Ignatiev dela zdaj v Carigradu na to, da bi se ondašnji zastopniki Evropejskih vlad združili z zahtevami Ruskimi. Sliši se, da Turčija že popušča svojo trdoglavnost, da je sprejela 6tedensko premirje in da hoče pričeti pogajanje na temelji Andrassyevih predlogov. Včeraj pa so, kakor „Obzor“ javlja, v Zagreb prišli privatni telegrami iz Budapešta, da Andrassy je odstopil, a če ni, da je Magjarski politiki za zmirom odzvonilo.

Ker Osmanom prijazna diplomacija ne more več Turčije rešiti, prihiteli so jej Peštanski študentje na pomoč z manifestom, ki so ga poslali Dunajskim študentom in v katerem jih pozivljajo na pomoč Turkom, ki kri prelivajo na bojišči. „Naša dolžnost je — pišejo mladi Magjari — da celimo bolečine ranjenih v interesu našem in interesu kulture! Oni so bratje naši po krvi. Proč s tiranskim barbarizmom sovražnikov naših, živela civilizacija!“ — Ta norčavi manifest je pač novo znamenje „civilizacije“ Magjarske in ordene vseh Turških „rossschweifov“ zasluži, kdor je Peštanskim študentom navdahnul oni „manifest“.

Iz Turškega bojišča. — Plamen šviga čedalje više. S premirjem ne bode nič, čeravno so Turki zdaj že zadovoljni s tem, da se sklene le na šest tednov. Važne so novice, ki so zadnje dni prišle iz juga. Najvažnejša je ta, da je Rumunski knez Karol postavil se na čelo svoji vojni, kar pomeni vojsko s Turkom. Tudi Grški kralj, ki je prišel na Dunaj, je v naglici odpotoval domú; najbrže bo posnel Rumunskega kneza, ker Grški narod hoče vdariti po Turku. Po takem bo v kratkem ves jug v orožji proti Turčiji. — Rusija do danes ni še oficijelno napovedala vojske, al njena armada je ob vseh stranéh pripravljena na odhod tako, da lahko vsak hip prestopi Turške meje. Vrh tega pa neprenehoma dohajajo Ruski častniki in vojaki v Srbsko armado.

Zadnje dni so imeli Srbi hude boje, ker so Turki vse sile napeli, da bi prodrli dalje v Srbijo. Al vkljub veliki večini niso bili kos Srbski hrabrosti; morali so se po velikih zgubah vmakniti. Izdatnega vspeha sicer tudi Srbi niso imeli. — Vesela novica pa je prišla iz bojišča ob Črnigori nad Podgorico. Črnogorci so namreč pod poveljstvom Boža Petrovića vzeli zelo močno in važno trdnjavo Medun z ostalo posadko in vsem, kar je bilo v njej. Bilo je zato 20. dne t. m. veliko veselje na Cetinji, pevanje in streljanje. S tem so dobili Črnogorci važno mesto, tako, da jim od tega kraja Turki ne morejo več lahko do kože, in res se je glavna četa že daleč nazaj umaknila. — Nasledki teh dogodeb so, da so se tudi ustajniki povsod zopet oživili.